

Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2015 – 2017

Wstęp:

1. Charakterystyka pieczy zastępczej na terenie Powiatu Krapkowickiego
  - 1.1. Rodzinna piecza zastępcza
  - 1.2. Instytucjonalna piecza zastępcza
  - 1.3. Usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków zastępczych form opieki
2. Zadania powiatu w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
3. Cele programu i zadania do realizacji
4. Limity rodzin zastępczych zawodowych na lata 2015 -2017
5. Zagrożenia dla realizacji działań ujętych w Programie
6. Źródła finansowania
7. Realizatorzy programu
8. Sposób monitorowania Programu

Wstęp

Zastąpienie dziecka wychowania w rodzinie własnej poprzez stworzenie warunków zbliżonych do tych, które istnieją w prawidłowo funkcjonującej rodzinie – to idea zastępczych form opieki, która swoje odzwierciedlenie zawiera w rozbudowanej formie systemu pieczy zastępczej. W sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z problemami: nie może, nie potrafi bądź nie chce zajmować się dzieckiem, zachodzi konieczność udzielenia jej pomocy, wsparcia zewnętrznego lub interwencji. W takiej sytuacji, w myśl konstytucyjnej zasady pomocniczości – dziecko ma prawo do pomocy, w tym do pieczy zastępczej.

Głównym założeniem pieczy zastępczej jest zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Są to działania mające na celu zabezpieczenie potrzeb dziecka w formach pieczy zastępczej do czasu unormowania jego sytuacji i powrót dziecka do jego rodziny naturalnej, a gdy jest to niemożliwe, przysposobienie dziecka, umieszczenie go w formach pieczy zastępczej przede wszystkim rodzinnych, a w efekcie końcowym przygotowanie do samodzielnego życia.

Pieczka zastępcza sprawowana jest w formie:

- 1) rodzinnej,
- 2) instytucjonalnej.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) rodzina zastępcza:
  - a) spokrewniona,
  - b) niezawodowa,
  - c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna,
- 2) rodzinny dom dziecka.

Rodzinę zastępczą lub rodzinny dom dziecka tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej.

Od 1 stycznia 2012 roku rodzinę zastępczą spokrewnioną tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. Natomiast rodzinę zastępczą zawodową lub rodzinę zastępczą niezawodową tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Rodzina zastępcza oraz prowadzący rodzinny dom dziecka zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie.

Konieczność opracowania Programu Rozwoju Pieczy zastępczej wynika z zapisu art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który stanowi, że do zadań własnych powiatu należy min. opracowanie i realizacja 3 – letniego powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej.

Niniejszy Program opracowany na lata 2015-2017, jest kontynuacją kierunków działań zawartych w Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Krapkowickim na lata 2012-2014. Zawiera również nowe elementy, które uznano za ważne i potrzebne w kontekście dotychczasowych doświadczeń w zakresie organizacji pieczy zastępczej na terenie Powiatu.

1. Charakterystyka pieczy zastępczej na terenie Powiatu Krapkowickiego

1.1 Rodzinna piecza zastępcza

Dzieci częściowo bądź całkowicie pozbawione opieki rodzicielskiej umieszczane są w rodzinnej pieczy zastępczej tj. w rodzinach zastępczych lub rodzinnych domach dziecka bądź w instytucjonalnej pieczy zastępczej tj. w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. W pierwszej kolejności czynione są starania, aby dziecko umieścić w rodzinnej pieczy zastępczej, a dopiero wówczas, gdy nie ma kandydatów do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej dla danego dziecka, umieszczane jest ono w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Na terenie Powiatu Krapkowickiego w 2014 r. zastępczą formą opieki i wychowania objętych było **161** dzieci, umieszczonych w 76 rodzinach zastępczych mieszkających na terenie Powiatu Krapkowickiego i w 7 rodzinnych domach dziecka.

Na 76 rodzin zastępczych składa się:

- 1) **42** rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem, w których wychowywało się łącznie **50** dzieci,
- 2) **28** rodzin niespokrewnionych, w których opiekę znalazło **38** dzieci,
- 3) **6** rodzin zawodowych, w których opiekę znalazło **22** dzieci.

Natomiast w **7** rodzinnych domach dziecka pieczę zastępczą znalazło **51** dzieci.

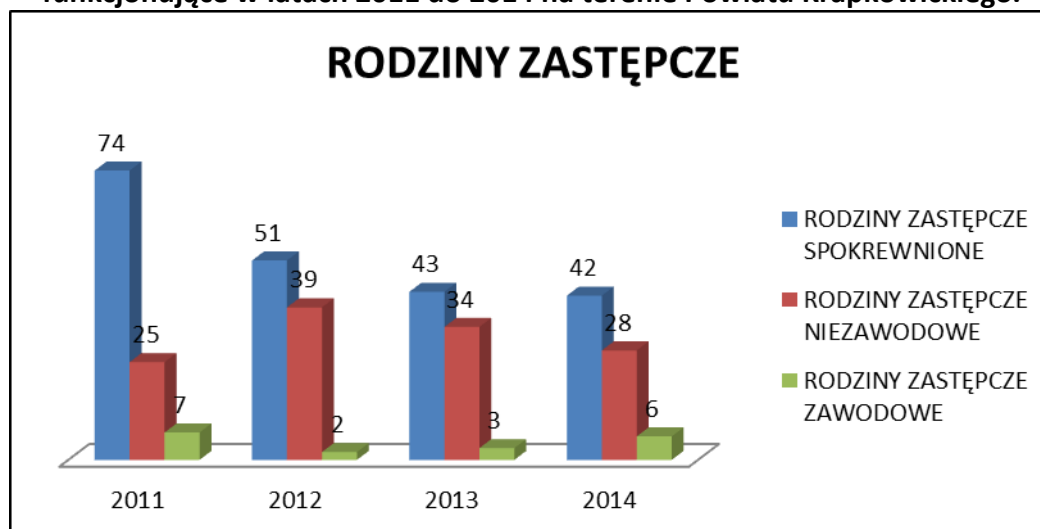
Tabela 1. Formy rodzinnej pieczy zastępczej i liczba dzieci w nich przebywających na przełomie lat 2011 -2014.

rok	LICZBA RODZIN /RODZINNYCH DOMÓW DZIECKA				LICZBA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
RODZINY ZASTĘPCZE SPOKREWNIONE	74	51	43	42	89	59	50	50
RODZINY ZASTĘPCZE NIEZAWODOWE	25	39	34	28	43	58	52	38
RODZINY ZASTĘPCZE ZAWODOWE	7	2	3	6	31	9	12	22
RODZINNE DOMY DZIECKA	0	7	7	7	0	47	47	51
Ogółem	106	99	87	83	163	173	161	161

ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

Jak wynika z zebranych danych, na terenie Powiatu Krapkowickiego zdecydowaną większość stanowiły i stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, tj. rodziny, w których opiekunami dzieci są dziadkowie, rodzeństwo, następnie rodziny zastępcze niezawodowe i rodziny zawodowe.

Wykres 1. Rodziny zastępcze ze względu na daną formę, funkcjonujące w latach 2011 do 2014 na terenie Powiatu Krapkowickiego.

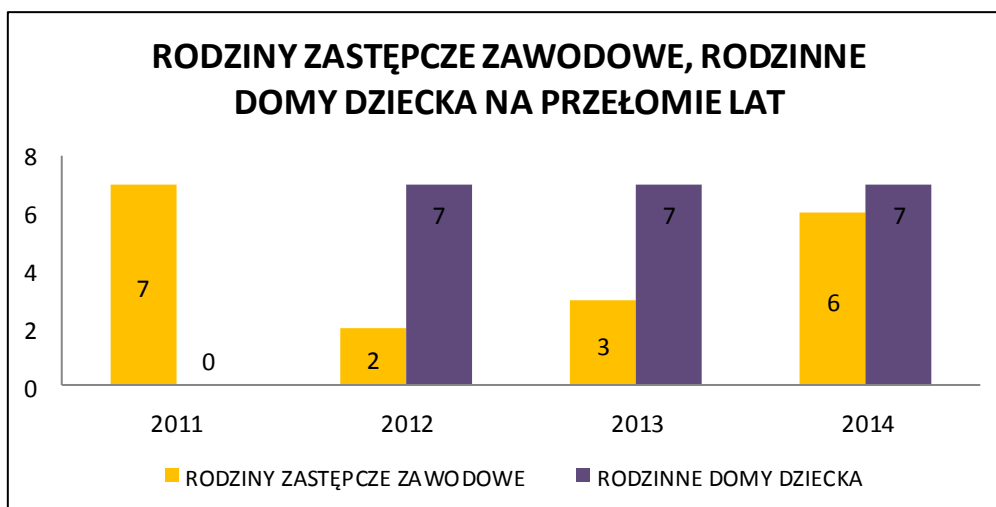

ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Krapkowickim w latach 2011-2014 w podziale na poszczególne rodzaje, ulegała znacznym zmianom, co spowodowane jest przede wszystkim wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2012 r. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a tym samym zmianą nazewnictwa rodzin zastępczych tj. od 1 stycznia 2012 roku rodziny zastępcze spokrewnione stanowią tylko dziadkowie i rodzeństwo, natomiast wcześniej stanowili ją również np. ciotki i wujkowie. Aktualnie np. wujostwo stanowi rodzinę niezawodową. Zmiany w liczbie rodzin zastępczych spowodowane są również powstawaniem na terenie powiatu krapkowickiego rodzinnych domów dziecka, których na przełomie lat 2011 – 2014 powstało 7, natomiast sześć spośród nich funkcjonuje do dnia dzisiejszego. Ponadto widoczny jest również rozwój rodzin zastępczych zawodowych, na dzień 31.12.2014 r. na terenie powiatu funkcjonuje ich sześć.

Szczegółowe dane dotyczące powyższej kwestii przedstawia Wykres 2.

Wykres 2. Rodziny zastępcze zawodowe i rodzinne domy dziecka funkcjonujące na terenie Powiatu Krapkowickiego w latach 2011 – 2014

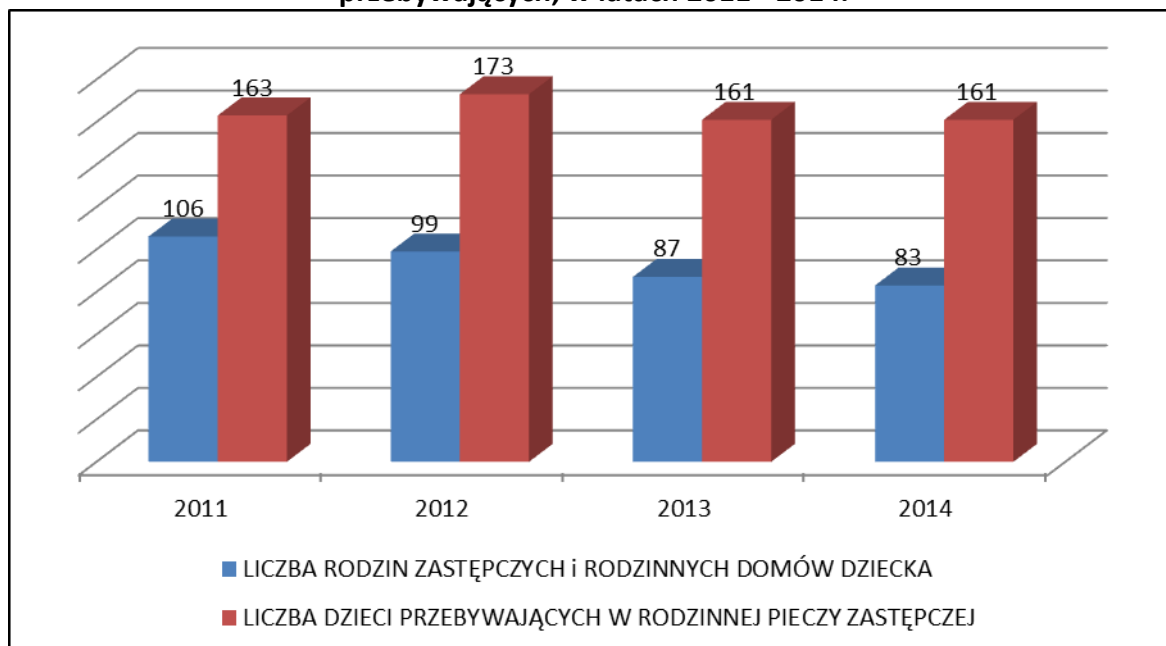
ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

Ponadto **12** dzieci pochodzących z Powiatu Krapkowickiego przebywało w rodzinach zastępczych zamieszkałych na terenie innych powiatów.

Liczba dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej cały czas utrzymuje się na wysokim poziomie, dlatego czynimy starania aby wzrastała liczba rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych.

Poniżej za pomocą wykresu przedstawiam jak na przełomie czterech ostatnich lat kształtowała się liczba dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej i liczba rodzin zastępczych.

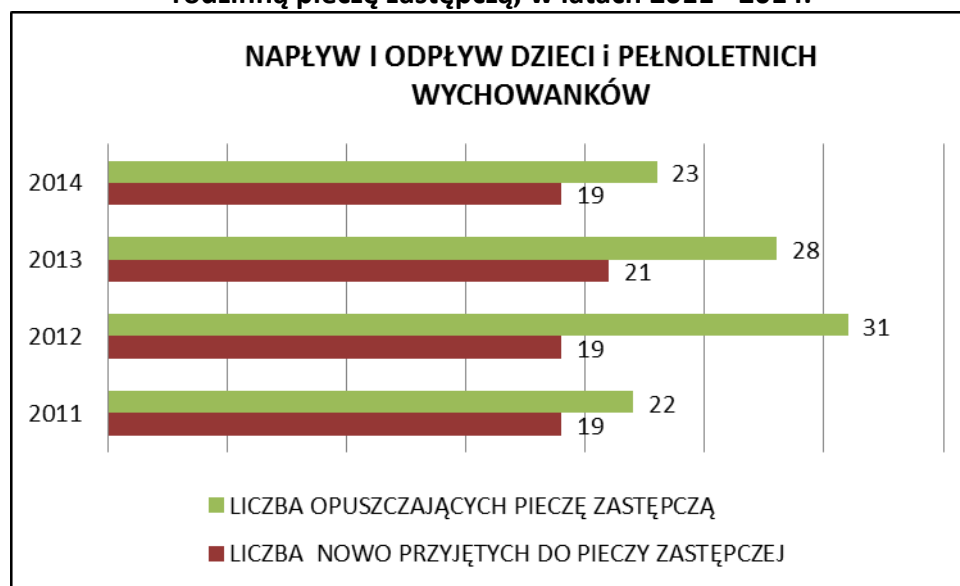
Wykres 3. Liczba rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, dzieci w nich przebywających, w latach 2011 - 2014.

ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

Na wykresie 4 przedstawione z kolei zostało zestawienie danych dotyczących liczby dzieci umieszczonych i opuszczających pieczę zastępczą w latach 2011-2014.

Wykres 4. Liczba dzieci przyjętych do rodzinnej pieczy zastępczej i opuszczających rodzinną pieczę zastępczą, w latach 2011 - 2014.

ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

W roku 2014 pieczę zastępczą ogółem opuściło 23 dzieci i osób pełnoletnich. Główną przyczyną opuszczenia przez dzieci do 18 roku życia pieczy zastępczej, była adopcja, która dotyczyła 7 dzieci, powrót do rodziny biologicznej, który dotyczył 4 dzieci, oraz zmiana miejsca zamieszkania rodziny zastępczej spowodowała, że 2 dzieci opuściło teren naszego powiatu. Jeśli natomiast mowa o pełnoletnich wychowankach, to 10 z nich się usamodzielniało, a w tym 8 założyło samodzielne gospodarstwa domowe.

W 2014 r. rozwiązano siedem rodzin zastępczych oraz jeden rodzinny dom dziecka, z powodu opuszczenia przez dzieci lub osoby pełnoletnie pieczy zastępczej lub przeniesienia dzieci pod opiekę innych rodzin.

W rozbiciu na typy rodzin oraz liczbę umieszczonych u nich dzieci przeważającą część stanowią rodziny spokrewnione, oraz te, które sprawują opiekę nad jednym dzieckiem. Dane na temat liczby dzieci wychowujących się w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka na terenie naszego powiatu przedstawia Tabela 2.

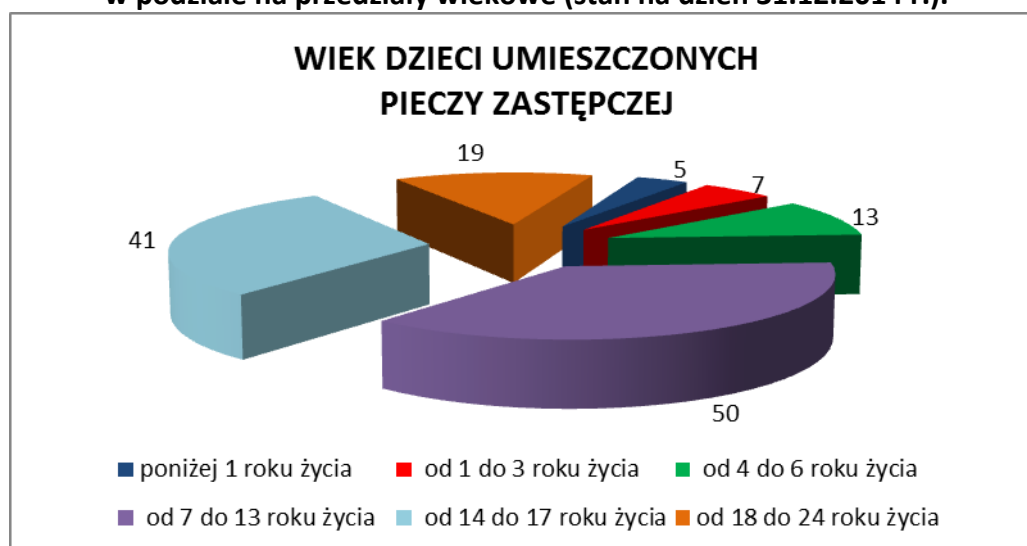
Tabela 2. Rodzina piecza zastępcza w podziale na liczbę dzieci umieszczonych w latach 2012-2014.

PODZIAŁ ZE WZGLĘDU NA LICZBĘ DZIECI UMIESZCZONYCH												
wg stanu na dzień 31 grudnia danego roku												
FORMA PIECZY ZASTĘPCZEJ	RODZINY ZASTĘPCZE SPOKREWNIONE			RODZINY ZASTĘPCZE NIEZAWODOWE			RODZINY ZASTĘPCZE ZAWODOWE			RODZINNE DOMY DZIECKA		
ROK	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
z 1 dzieckiem	34	33	31	21	19	21	0	0	0	0	0	1
z 2 dzieci	4	6	5	9	6	5	0	0	0	0	0	0
z 3 dzieci	1	0	1	2	3	0	1	1	3	1	0	0
z 4 dzieci i więcej	0	0	0	0	1	0	1	2	3	6	7	5
Ogółem	39	39	37	32	29	26	2	3	6	7	7	6

ŹRÓDŁO: Sprawozdania dotyczące rodzinnej pieczy zastępczej PS-02 przekazywane do Głównego Urzędu Statystycznego, według stanu na dzień 31 grudnia danego roku sprawozdawczego.

Ważne znaczenie w opiece nad dzieckiem ma jego wiek, warunkuje on dostosowanie odpowiednich metod wychowawczych oraz wymaga od rodziców odpowiedniego podejścia i znajomości etapów rozwojowych dzieci. Wiek dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, przedstawia Wykres 5, gdzie warto zwrócić uwagę na fakt, że najwięcej spośród przebywających dzieci w pieczy zastępczej, mieści się w przedziałach od 7 do 17 lat.

Wykres 5. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w roku 2014 w podziale na przedziały wiekowe (stan na dzień 31.12.2014 r.).

ŹRÓDŁO: Sprawozdania dotyczące rodzinnej pieczy zastępczej PS-02 przekazywane do Głównego Urzędu Statystycznego, według stanu na dzień 31 grudnia 2014 r.

Podstawowym celem umieszczenia dziecka poza rodziną jest udzielenie wsparcia dziecku i rodzinie. Piecza zastępcza z założenia jest nastawiona na przywrócenie dziecka rodzinie. Tak więc rodzinna opieka zastępcza z założenia jest opieką tymczasową. Rodzina zastępcza nie przejmuje pełni praw rodzicielskich, a ograniczenie władzy rodzicielskiej nie pozbawia rodziców określonych praw i obowiązków dotyczących podejmowania odpowiedzialnych decyzji m. in. w sprawach sposobu leczenia, światopoglądu, wyboru kierunku edukacji, sposobu wychowania, rozwoju zainteresowań. Na rodzicach dalej spoczywa obowiązek alimentacyjny oraz zachowują oni prawo do styczności osobistej z dzieckiem. Zakres tych praw i obowiązków w uzasadnionych sytuacjach może określić i ograniczyć sąd. Przy dobrych rokowaniach, sąd może władzę rodzicielską przywrócić, a w sytuacji rażącego zaniedbywania swych obowiązków lub trwałego braku zainteresowania sytuacją dziecka może pozbawić władzy rodzicielskiej. Tabela 3 obrazuje jak wygląda sytuacja dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz okres przebywania ich poza rodziną naturalną, gdzie w znacznej większości, bo dotyczy aż 89 podopiecznych, sięga ponad 3 lata.

Tabela 3. Rodzinna piecza zastępcza w podziale na długość okresu przebywania dzieci w niej umieszczonych, według stanu na dzień 31.12.2014 r.

OKRES PRZEBYWANIA DZIECI W RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ według stanu na dzień 31.12.2014 r.						
	do 3 miesięcy	powyżej 3 do 6 miesięcy	powyżej 6 do 12 miesięcy	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat
RODZINY ZASTĘPCZE SPOKREWNIONE	0	2	4	4	1	33
RODZINY ZASTĘPCZE NIEZAWODOWE	1	1	1	3	1	24
RODZINY ZASTĘPCZE ZAWODOWE	0	0	0	6	3	13
RODZINNE DOMY DZIECKA	7	1	2	4	5	19

ŹRÓDŁO: Sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okres od 01.07.2014 r. do 31.12.2014r.

Warto także przyjrzeć się liczbie rodzin zastępczych oraz liczbie dzieci w nich umieszczonych w poszczególnych gminach powiatu. Rodzinna piecza zastępcza funkcjonuje na terenie wszystkich gmin Powiatu Krapkowickiego. Dane prezentuje Tabela 4. Wynika z niej, że najwięcej rodzin zastępczych działa na terenie Gminy Krapkowice – w 2011 r. w 47 rodzinach umieszczonych zostało 64 dzieci, w 2014 r. w 37 rodzinach umieszczonych zostało 67 dzieci. Pod względem liczby rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych, kolejną Gminą przodującą jest Gmina Zdzeszowice. Najmniej rodzin zastępczych znajduje się w Gminach Strzeleczy i Walce. Różnice związane są przede wszystkim z obszarem terytorialnym jakie poszczególne gminy zajmują.

Poniżej przedstawiam szczegółowe dane na temat liczby rodzin zastępczych w rozbiciu na poszczególne gminy Powiatu Krapkowickiego, w poszczególnych latach.

Tabela 4. Rodziny zastępcze oraz liczba wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej w podziale na gminy funkcjonujące w Powiecie Krapkowickim w latach 2011 -2014

PODOPIECZNI RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W DANEJ FORMIE, W PODZIALE NA LATA I POSZCZEGÓLNE GMINY POWIATU KRAPKOWICKIEGO																					
Wyszczególnienie		GMINA KRAPKOWICE				GMINA ZDZIESZOWICE				GMINA GOGOLIN				GMINA WALCE				GMINA STRZELECZKI			
Rok		2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
OGÓŁEM RODZINY ZASTĘPCZE/ RODZINNE DOMY DZIECKA	Liczba rodzin	47	47	37	37	26	23	23	21	18	16	15	14	4	3	8	4	11	10	4	7
	Liczba dzieci	64	74	68	67	43	42	37	39	34	36	36	36	7	7	12	7	15	14	8	12
RODZINY SPOKREWNIONE	Liczba rodzin	34	28	20	20	19	9	9	9	13	9	9	8	1	1	2	2	7	4	3	3
	Liczba dzieci	37	33	24	25	23	9	9	9	17	10	10	9	2	1	2	2	10	6	5	5
RODZINY NIEZAWODOWE	Liczba rodzin	11	16	13	12	5	12	12	9	2	4	3	3	3	1	1	1	4	6	5	3
	Liczba dzieci	18	23	23	17	12	21	17	12	3	5	4	4	5	1	1	1	5	8	7	4
RODZINY ZAWODOWE	Liczba rodzin	2	2	3	4	2	0	0	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Liczba dzieci	8	9	12	16	8	0	0	3	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
RODZINNE DOMY DZIECKA	Liczba rodzin	0	1	1	1	0	2	2	2	0	3	3	3	0	1	1	1	0	0	0	0
	Liczba dzieci	0	9	9	9	0	12	11	15	0	21	22	23	0	5	5	4	0	0	0	0

ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

Rodziny zastępczej udziela się pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka. Wysokość miesięcznej pomocy pieniężnej uzależniona jest od typu rodziny zastępczej. W przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej świadczenie wypłacane jest w wysokości 660,00 zł, natomiast w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka świadczenie wynosi 1 000,00 zł miesięcznie.

Zawodowa rodzina zastępcza oraz prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymuje dodatkowo miesięczne wynagrodzenie w wysokości nie niższej niż 2 000,00 zł. Funkcjonujące na terenie naszego powiatu zawodowe rodziny zastępcze otrzymują wynagrodzenia w wysokości od 2 000,00 zł do 2 636,00 zł.

Poniżej w Tabeli 5 przedstawiam jak kształtowały się wydatki na rodziny zastępcze w okresie czterech ostatnich lat.

Tabela 5. Koszty utrzymania rodzinnej pieczy zastępczej oraz usamodzielniających się wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej ponoszone przez Powiat Krapkowicki w latach 2011 – 2014

Koszt funkcjonowania rodzin zastępczych oraz usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych w zł				
Rok	2011	2012	2013	2014
Łączne roczne wydatki Powiatu Krapkowickiego przeznaczone na rodziny zastępcze oraz usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych w tym:	1 671 552,73 zł	2 017 489,84 zł	2 208 765,55 zł	2 335 221,27 zł
Wydatki przeznaczone na utrzymanie i funkcjonowanie rodzin zastępczych	1 411 363,00 zł	1 892 434,30 zł	2 038 478,98 zł	2 150 444,04 zł
Wydatki przeznaczone na utrzymanie dzieci pochodzących z terenu Powiatu Krapkowickiego, a umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów	117 582,27 zł	159 331,73 zł	169 959,00 zł	146 952,95 zł

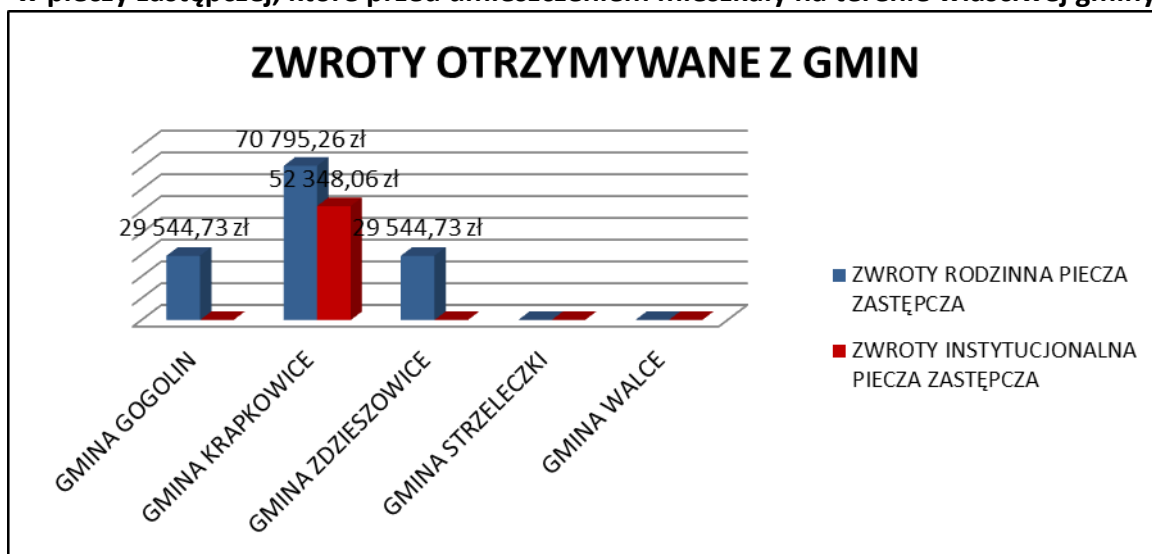
ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

Finansowanie zadań z zakresu opieki zastępczej, zarówno rodzinnej jak i instytucjonalnej należy do zadań powiatu oraz gminy. Od 01.01.2012 r. gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowania dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowania dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowania dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

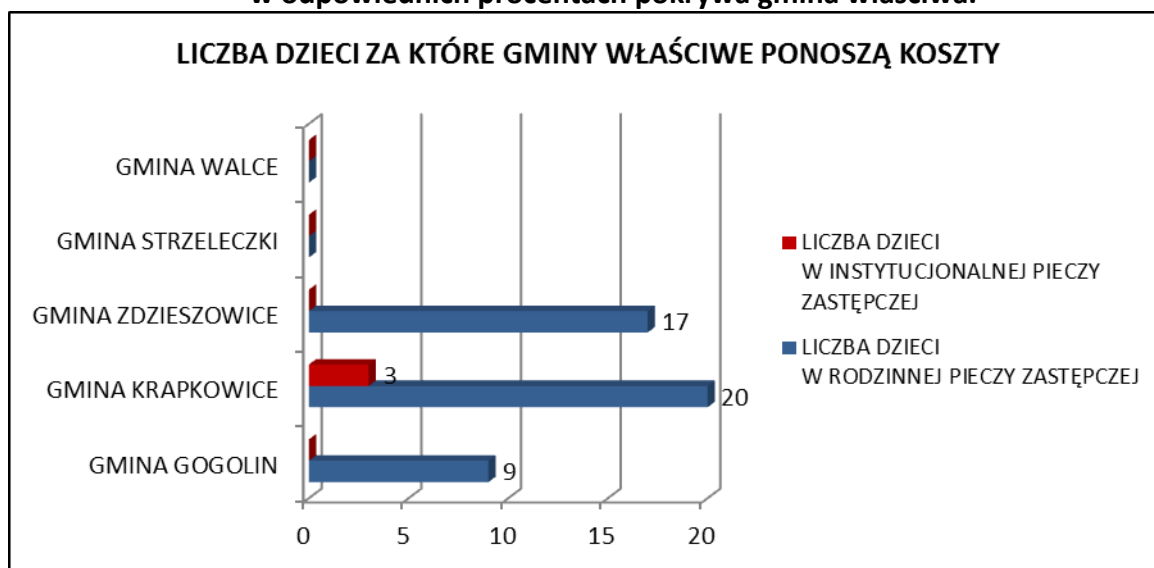
Zgodnie z powyższym w wyniku zwrotów uzyskanych z **gmin**, przeznaczonych na rodzinną pieczę zastępczą, Powiat Krapkowicki otrzymał w roku 2014 kwotę **168.774,73 zł**, natomiast na pieczę zastępczą instytucjonalną kwotę **52.348,06 zł**. Szczegółowy podział otrzymanych procentowych wydatków z podziałem na poszczególne gminy i liczbę dzieci których powyższy zwrot dotyczy, przedstawiają Wykres 6 i Wykres 7.

Wykres 6 Zwroty otrzymywane z gmin w roku 2014 na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w pieczy zastępczej, które przed umieszczeniem mieszkały na terenie właściwej gminy.

ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

Wykres 7 Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, za których koszty utrzymania, w odpowiednich procentach pokrywa gmina właściwa.

ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

1.2. Instytucjonalna piecza zastępcza

W związku z tym, że na terenie Powiatu Krapkowickiego nie ma całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych, dzieci z naszego powiatu są umieszczane w placówkach na terenie innych powiatów.

Powiat posiadający placówkę w pierwszej kolejności umieszcza w niej dzieci pochodzące ze swojego terenu, a dopiero w przypadku wolnych miejsc – dzieci z innych powiatów. Zdarza się też, że dzieci przebywają w placówkach interwencyjnych powyżej zakładanych 3 miesięcy, gdyż nie ma wolnych miejsc w placówkach socjalizacyjnych. Czasem dzieci umieszczane są w placówkach odległych od miejsca zamieszkania – np. ze względu na brak miejsc w placówkach bliższych lub specyfikę tych placówek. Na dzień 31.12.2014 r.

w placówkach opiekuńczo - wychowawczych umieszczonych było 12 wychowanków pochodzących z naszego powiatu, a w całym 2014 r. żadne z dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej nie trafiło do placówki, ponieważ wszystkie dzieci tej opieki pozbawione trafiły do rodzinnych form pieczy zastępczej. Natomiast wszystkie dzieci, które w latach 2010-2014 trafiły do pieczy instytucjonalnej przebywały wcześniej w pieczy rodzinnej.

Tabela 6. Liczba dzieci przyjętych do placówek opiekuńczo wychowawczych w latach 2011 – 2014.

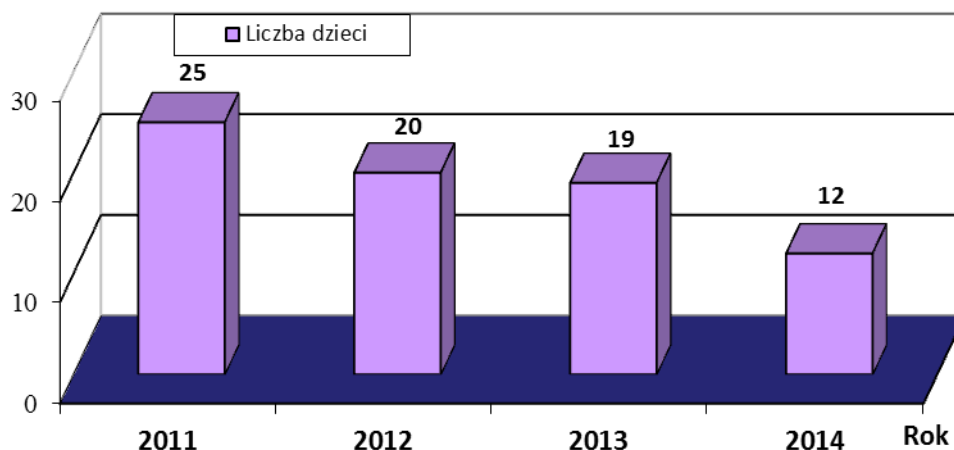
LICZBA DZIECI PRZYJĘTYCH DO PLACÓWEK OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZYCH				
Rok	2011	2012	2013	2014
Liczba dzieci	2	0	4	0

ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

Poniżej przedstawiam jak kształtowała się liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo wychowawczych na przełomie kilku ostatnich lat.

Wykres 8. Liczba dzieci pochodzących z terenu Powiatu Krapkowickiego przebywających w całodobowych placówkach opiekuńczo – wychowawczych w latach 2011 – 2014 (stan na koniec danego roku).

LICZBA DZIECI W PLACÓWKACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

Miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej w 2014 r. wynosił od 2 835,75 zł w PZS-I Bogacica-Bąków (Powiat Kluczborski) do 4 576,60 zł w Domu Dziecka w Namysłowie. Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówce w 2014 roku wynosił 3 719,99 zł. Z tego tytułu w 2014 r. powiat poniósł wydatki w łącznej wysokości **573 543,15 zł.**

Poniżej przedstawiam jak kształtowały się wydatki na utrzymanie dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na przełomie czterech ostatnich lat.

Tabela 7. Koszty utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo wychowawczej

Rok	Łączne roczne wydatki Powiatu Krapkowickiego na utrzymanie dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	Średni koszt utrzymania dziecka
2011	835 777,52 zł	3 315,68 zł
2012	730 345,11 zł	3 425,19 zł
2013	668 880,93 zł	3 497,02 zł
2014	573 543,15 zł	3 719,99 zł

ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

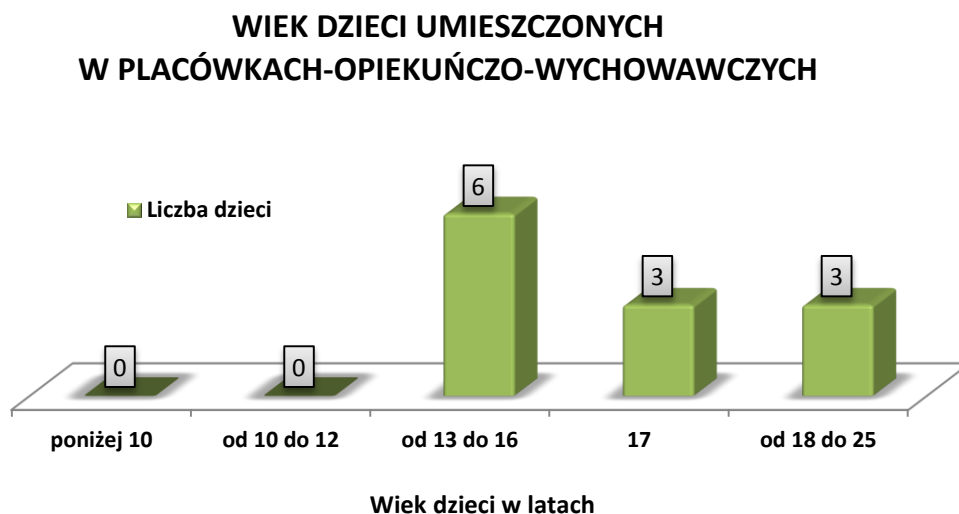
Z powyższych danych wynika, że przeciętne koszty utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej z roku na rok wzrastają. Ponadto w sposób jednoznaczny należy stwierdzić, że koszt opieki rodzinnej w przeliczeniu na jednego wychowanka, jest znacznie niższy niż opieki instytucjonalnej, nie mówiąc już o niepodważalnej przewadze opieki rodzinnej, jeżeli chodzi o lepsze warunki prawidłowego rozwoju i wychowania dzieci. Z tych dwóch względów należy wspierać i rozwijać wszelkie formy rodzicielstwa zastępczego.

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że z roku na rok zmniejsza się liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Spowodowane jest to wzrostem liczby zawodowych form pieczy zastępczej oraz opuszczaniem przez wychowanków placówki min. z powodu usamodzielnienia się, powrotu do rodziny naturalnej lub skierowania do innej formy opieki (rodziny zastępczej, domu pomocy społecznej, młodzieżowego ośrodka socjoterapii i młodzieżowego ośrodka wychowawczego).

Aktualnie dzieci, które przebywają w placówkach opiekuńczo – wychowawczych stanowią rodzeństwa, osoby niepełnosprawne lub są w wieku dorastania lub już pełnoletnie, w związku z czym znalezienie dla nich kandydatów na rodziców zastępczych, a tym bardziej adopcyjnych jest bardzo trudne, a wręcz niemożliwe. Należy więc dążyć do tego, żeby kolejne dzieci, które będą musiały opuścić rodzinę naturalną trafiły do rodzinnych form pieczy zastępczej.

Aby zrealizować takie założenie konieczne jest pozyskanie kandydatów na rodziny zastępcze i na prowadzących rodzinne domy dziecka, a jednocześnie zapewnienie im korzystnych warunków do podjęcia opieki. Należy również zapewnić środki finansowe na utworzenie kolejnych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka.

Wykres 9. Wiek dzieci pochodzących z Powiatu Krapkowickiego umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w 2014 roku (stan na 31.12.2014 r.).

ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

Realizowane programy wspierające i promujące rodzicielstwo zastępcze

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach poszukuje różnych możliwości wspierania rodzin zastępczych oraz podejmuje działania promujące rodzicielstwo zastępcze.

W latach 2006 – 2010 przystąpiono do Programu Opieka nad dzieckiem i rodziną i pozyskano środki z MPiPS w Warszawie. W ramach tego zadania utworzono grupę wsparcia dla rodzin zastępczych, która istnieje do dnia dzisiejszego oraz organizowano spotkania integracyjne dla niespokrewnionych rodzin zastępczych oraz kandydatów na rodziców zastępczych. Spotkania w ramach grup wsparcia dla rodzin zastępczych oraz spotkania integracyjne rodzin zastępczych przyczyniły się do wzajemnego wspierania oraz integracji środowiska rodzin zastępczych, były również formą promocji rodzicielstwa zastępczego. Zapewnione wsparcie ze strony psychologa (grupowe oraz indywidualne) przyczyniło się do poszerzenia wiedzy i doskonalenia umiejętności wychowawczych rodziców zastępczych oraz pozyskania niezbędnej pomocy w rozwiązywaniu problemów związanych z opieką nad dziećmi.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach w latach 2008-2014 realizowało projekt systemowy, który skierowany był min. do młodzieży w wieku 15-19 lat przebywającej w pieczy zastępczej, osób opuszczających zastępcze formy opieki oraz rodziców biologicznych, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej, będących w wieku aktywności zawodowej, korzystających z pomocy społecznej. Głównym jego celem było zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej osób biorących udział w projekcie.

Projekt współfinansowany był ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie. Przez 7 lat jego realizacji ze wsparcia skorzystało 240 osób.

W 2014 r. ramach projektu wsparciem objęto min. :

- 6 usamodzielnianych wychowanków zastępczych form opieki, (którzy przez deficyty więzi społecznych, niski poziom wykształcenia, nieumiejętność pokierowania swoją przyszłą karierą, niski poziom samooceny, mają ograniczone szanse na prawidłowe wejście w dorosłe życie),
- 10 osób z grupy młodzieży w wieku 15-19 lat, przebywających w pieczy zastępczej, (którzy pochodzą ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, znajdują się w pieczy zastępczej i borykają się z problemami osobistymi, trudnościami w planowaniu swojej przyszłości, kariery, są zagrożeni kryzysem i wykluczeniem społecznym).
- 6 rodziców biologicznych, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej, które są wykluczone społecznie ze względu na swoje nałogi, bezrobocie, niewydolność wychowawczą oraz trudną sytuacją materialną i mieszkaniową.

Poprzez podjęcie działań niżej opisanych staraliśmy się pomóc ww. osobom tj. :

- dla grupy usamodzielnianych wychowanków odbyły się warsztaty psychologiczne i doradztwa zawodowego oraz kurs prawa jazdy dla 6 wychowanków. Ponadto dla chętnych istniała możliwość odbycia szkolenia/kursu zawodowego zgodnie z zainteresowaniami, z czego skorzystało 3 wychowanków wybierając kurs pracownika administracyjno-biurowego i kurs barmana-kelnera.

- dla młodzieży w wieku 15-19 l. przebywającej w pieczy zastępczej odbyły się "Warsztaty rozwoju osobistego", a w ich ramach warsztaty psychologiczne i doradztwa zawodowego, warsztaty nt. agresji z kuratorem sądowym oraz warsztaty pt. „*Moje miejsce*”.

- rodziców biologicznych, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej zorganizowano wyjazdową „Szkołę Rodziców”, gdzie odbyły się warsztaty psychologiczne z zakresu podnoszenia kompetencji społecznych i opiekuńczo-wychowawczych, warsztaty doradztwa zawodowego oraz zajęcia z wizażu i autoprezentacji. Opracowano Indywidualne Plany Działania, w wyniku czego 2 osoby zostały skierowane na kurs prawa jazdy kat. B. Ponadto dla chętnych przewidziane były indywidualne konsultacje psychologiczne.

W ramach projektu przeprowadzono również działania o charakterze środowiskowym, gdzie poza ww. grupami projektem zostało objęte otoczenie tych grup (czyli ich rodziny i inni mieszkańcy powiatu krapkowickiego), a które miały na celu zwalczanie stereotypów, przeciwdziałanie wykluczeniu i kształtowanie pozytywnych postaw otoczenia, edukację społeczną, działania edukacyjne oraz zwiększenie integracji społecznej.

W ramach działań o charakterze środowiskowym dla rodzin zastępczych w odbyły się dwa warsztaty edukacyjne: jeden na temat „*Potrzeb rozwojowych dzieci*”, drugi zaś na temat „*Kontakt pomocnego w rodzinie*”. W każdym z warsztatów wzięło udział ok. 40 rodziców zastępczych. Dzieci z tych rodzin w tym czasie miały czas zorganizowany na grach i zabawach oraz zapewnioną opiekę ze strony pracowników PCPR.

W zakresie tych samych działań mieszkańcy powiatu krapkowickiego (w tym rodziny zastępcze i pozostali klienci PCPR) mieli możliwość bezpłatnego skorzystania z porad psychologa i prawnika, które cieszyły się dużym zainteresowaniem. Ze środków projektu finansowana była również grupa wsparcia dla osób sprawujących pieczę zastępczą.

Zorganizowano również Piknik Integracyjny dla Rodzin Zastępczych, który zorganizowany był w „Stumilowym Lasku” w Żyrowej. Wzięło się w nim udział ok. 200 osób. Imprezę poprowadził wodzirej, a w jej programie były gry i zabawy integracyjne oraz konkursy z nagrodami. Uczestnicy zostali ugoszczeni poczęstunkiem, a na koniec odbyło się ognisko z pieczeniem kiełbasek. Przesłaniem Pikniku było podkreślenie wagi rodzinnej pieczy zastępczej. W trakcie imprezy dzieci i młodzież miały okazję do lepszego poznania się,

integracji, wymiany doświadczeń i planów życiowych, a rodziny zastępcze, w których przebywają, do wymiany doświadczeń i rozmów o sukcesach i trudnościach wychowawczych, z jakimi się borykają.

1.3. Świadczenia na usamodzielnienie dla pełnoletnich wychowanków zastępczych form opieki

Do zadań z zakresu pomocy społecznej i pieczy zastępczej realizowanych przez Powiat Krapkowicki należy przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, zagospodarowanie w formie rzeczowej, oraz pomocy na kontynuowanie nauki.

Pełnoletnim wychowankom opuszczającym pieczę zastępczą, przysługuje pomoc pieniężna na kontynuację nauki (dla osób znajdujących się w przedziale wiekowym 18 – 25 lat, które kontynuują naukę w różnych typach szkół) oraz pomoc na usamodzielnienie w formie pieniężnej i na zagospodarowanie w formie rzeczowej.

W Powiecie Krapkowickim w 2014 r. pomoc w procesie usamodzielnienia udzielana była 17 pełnoletnim wychowankom opuszczającym instytucjonalną pieczę zastępczą, oraz 39 pełnoletnim wychowankom opuszczającym rodzinną pieczę zastępczą. Tabela 8 przedstawia ilość usamodzielniających się pełnoletnich wychowanków którzy opuścili rodzinną pieczę zastępczą, czy też instytucjonalną, niezależnie od podstawy prawnej na podstawie której pomoc im przysługuje.

Tabela 8. Liczba usamodzielniających się pełnoletnich wychowanków opuszczających zastępcze formy opieki w latach 2011 – 2014.

LICZBA PEŁNOLETNIICH WYCHOWANKÓW OPUSZCZAJĄCYCH ZASTĘPCZĄ PIECZĘ KORZYSTAJĄCYCH Z PRZYSŁUGUJĄCYCH FORM POMOCY								
ROK	2011		2012		2013		2014	
TYP PIECZY ZASTĘPCZEJ	INSTYTUCJONALNA	RODZINNA	INSTYTUCJONALNA	RODZINNA	INSTYTUCJONALNA	RODZINNA	INSTYTUCJONALNA	RODZINNA
pomoc na KONTYNUOWANIE NAUKI	11	23	11	24	12	26	12	33
pomoc na USAMODZIELNIENIE	3	5	2	6	4	9	5	8
pomoc rzeczowa na ZAGOSPODAROWANIE	6	3	3	3	2	7	6	5

ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

Jednym z największych problemów osób usamodzielnianych, opuszczających pieczę zastępczą, jest trudność w pozyskaniu mieszkania i tym samym stworzenia sobie odpowiednich warunków mieszkaniowych. Ponadto osoby te cechuje często bierność, niechęć do zmian w swoim życiu, niejednokrotnie zbyt niska motywacja do zdobywania wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych. Okoliczności te utrudniają realizację programów usamodzielnienia. Dlatego celowe jest podejmowanie działań wspierających proces usamodzielnienia, aby mógł on przebiegać w szerszym zakresie i w bardziej efektywny sposób, umożliwiał młodym osobom rozpoczęcie samodzielnego życia.

Udzielona pomoc dla wychowanków opuszczających zastępcze formy opieki, w tym wysokość oraz formę udzielanej pomocy przedstawia tabela 9.

Tabela 9. Koszty poniesione przez Powiat Krapkowicki na usamodzielniających się wychowanków opuszczających zastępcze formy opieki w latach 2011 – 2014.

KOSZTY PRZEZNACZONE NA POKRYCIE POMOCY DLA WYCHOWANKÓW USAMODZIELNIAJĄCYCH SIĘ OPUSZCZAJĄCYCH ZASTĘPCZE FORMY OPIEKI								
ROK	2011		2012		2013		2014	
	INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA	RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA	INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA	RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA	INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA	RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA	INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA	RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA
pomoc na KONTYNUOWANIE NAUKI	29 646,00 zł	91 902,60 zł	34 116,50 zł	98 838,59 zł	45 703,92 zł	118 524,84 zł	37 506,88 zł	137 854,23 zł
pomoc na USAMODZIELNIENIE	16 470,00 zł	24 705,00 zł	13 176,00 zł	18 129,00 zł	21 429,00 zł	36 270,00 zł	31 317,00 zł	32 982,00 zł
pomoc na ZAGOSPODAROWANIE	26 352,00 zł	14 823,00 zł	8 294,00 zł	8 088,00 zł	5 941,00 zł	15 491,73 zł	15 941,00 zł	13 941,00 zł

ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

2. Zadania powiatu w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Do zadań własnych powiatu należy m.in.:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego;
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
  - a) grup wsparcia,
  - b) specjalistycznego poradnictwa;
- 8) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 9) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 10) prowadzenie rejestru danych o osobach:
  - a) zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka,

- b) pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka;
- 11) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 12) finansowanie:
  - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo – wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo – terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
  - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo – wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne,
  - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego;
- 13) sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (który stosowany jest w urzędach administracji publicznej realizujących zadania w zakresie określonym w ustawie, stanowią integralne części systemów teleinformatycznych stosowanych do realizacji świadczeń rodzinnych określonych w ustawie z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych);
- 14) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji w przypadku powstania zaległości z tytułu nieponoszenia opłatności.

3. Cele programu i zadania do realizacji

Głównym celem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Krapkowickim jest rozwój i wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej. Cel ten rozwinięty został o cztery cele szczegółowe, które wskazują na główne obszary działania w obrębie zadań wynikających z pieczy zastępczej. Każdy obszar (cel szczegółowy) opisują z góry określone zadania wraz ze sposobem ich realizacji. Jest to kontynuacja założeń i działań, które z powodzeniem realizowano w ramach Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Krapkowickim w latach 2012 – 2014.

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Krapkowickim w latach 2015 – 2017 opracowany został zgodnie z założeniami i wymogami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jak również dostosowany do realnych potrzeb i możliwości Powiatu Krapkowickiego w zakresie pieczy zastępczej.

Harmonogram działań dotyczących rozwoju pieczy zastępczej na lata 2015 – 2017

L. p.	cel szczegółowy	Zadania do realizacji	Sposoby realizacji działań	Osoby/instytucje odpowiedzialne za realizację
1.	1. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodziców.	<p>1.1. Promowanie w środowisku lokalnym zastępczych form opieki.</p> <p>1.2. Tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej, zgodnie z przewidzianym limitem w danym roku kalendarzowym,</p> <p>1.3. Upowszechnianie roli i znaczenia rozwoju rodzinnych, zastępczych form opieki.</p> <p>1.4. Pomoc rodzinom zastępczym w regulowaniu sytuacji prawnej umieszczonych u nich dzieci.</p> <p>1.5. Zgłaszanie dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do ośrodków adopcyjnych, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.</p>	<p>1.1.1. Roznoszenie ulotek, plakatów, publikowanie artykułów w lokalnej prasie,</p> <p>1.1.2. Indywidualne spotkania i rozmowy z osobami zainteresowanymi tworzeniem pieczy zastępczej.</p> <p>1.2.1. Organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziców zastępczych,</p> <p>1.2.2. Tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej (rodziny zastępcze niezawodowe, zawodowe i rodzinne domy dziecka),</p> <p>1.2.3. Rozwój współpracy lokalnych instytucji działających na rzecz rodziny mającej na celu pozyskiwanie kandydatów do sprawowania zastępczych form opieki.</p> <p>1.3.1. Promowanie zastępczych form opieki podczas organizowanych imprez okolicznościowych w powiecie krapkowickim.</p> <p>1.4.1. Zapewnienie pomocy prawnej,</p> <p>1.4.2. Współpraca z kuratorami sądowymi w zakresie uregulowania sytuacji prawnej dziecka.</p> <p>1.5.1. Współpraca z ośrodkami adopcyjno – opiekuńczymi, Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej.</p>	<p>PCPR</p> <p>PCPR</p> <p>PCPR</p> <p>PCPR – Zespół ds. pieczy zastępczej</p> <p>PCPR – Zespół ds. pieczy zastępczej, rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka</p>
2.	2. Systematyczne wsparcie rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu	2.1. Pomoc dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej oraz osobom tworzącym rodzinną pieczę zastępczą w przewyżczeniu problemów związanych z opieką nad małoletnimi przebywającymi pod ich opieką.	<p>2.1.1. Zapewnienie rodzinom bezpłatnej pomocy psychologicznej, pedagogicznej, socjalnej i prawnej,</p> <p>2.1.2. Organizowanie grupy wsparcia dla osób tworzących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodzin pomocowych,</p> <p>2.1.3. Wspieranie rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka przez wolontariuszy,</p> <p>2.1.4. Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny,</p>	PCPR, ośrodki pomocy społecznej z terenu Powiatu Krapkowickiego, instytucje specjalistyczne

			<p>informowanie o możliwościach poprawy życia zgodnie z potrzebami i przysługującymi rodzinom prawami,</p> <p>2.1.5. Rozwój pracy zespołowej na rzecz dziecka i rodziny (koordynator rodziny, asystent rodziny, rodziny pomocowe i In.),</p> <p>2.1.6. Współpraca z ośrodkami pomocy społecznej, sądem rodzinnym, organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, w tym przewyciężaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych,</p> <p>2.1.7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi lokalnie na rzecz dziecka i rodziny,</p> <p>2.1.8. Organizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje istniejących rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka.</p> <p>2.1.9. objęcie jak największej liczby rodzin zastępczych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej,</p> <p>2.1.10. Integracja rodzin zastępczych mająca na celu umożliwienie wzajemnego kontaktu i integrację ze środowiskiem,</p>	
3.	3. Zapewnienie wszechstronnej pomocy usamodzielniającym się wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.	3.1. Objęcie wsparciem usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.	<p>3.1.1. Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz pomocy rzeczowej na zagospodarowania.</p> <p>3.1.2. Umożliwienie zamieszkania usamodzielnianym wychowankom w mieszkaniach chronionych.</p> <p>3.1.3. Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, mieszkania z zasobów gminy,</p> <p>3.1.4. Podnoszenie przez usamodzielnianych wychowanków kwalifikacji zawodowych oraz kompetencji społecznych przez uczestnictwo w kursach zawodowych oraz treningach kompetencji i umiejętności społecznych.</p> <p>3.1.5. Zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa,</p> <p>3.1.6. zapewnienie pomocy w opracowaniu indywidualnego programu usamodzielnienia.</p>	PCPR
4.	4. Wielokierunkowa praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej	<p>4.1. Wzbudzanie i podtrzymywanie motywacji rodzin biologicznych do współpracy na rzecz powrotu dziecka do rodziny.</p> <p>4.2. Wsparcie psychologiczne – pedagogiczne rodziców biologicznych.</p> <p>4.3. uświadomienie rodzicom biologicznym oraz dzieciom ich ról społecznych i podjęcie obowiązków przypisanych tym rolom zgodnie z oczekiwaniami społeczeństwa.</p>	<p>4.1.1. Rozmowy indywidualne,</p> <p>4.1.2. Opracowanie oraz realizacja programów pracy z rodzicem biologicznym.</p> <p>4.1.3. zwiększenie współpracy z podmiotami realizującymi zadania na rzecz rodziny i pieczy zastępczej na poziomie gminnym i powiatowym.</p>	<p>PCPR- pracownik socjalny, koordynator,</p> <p>OPS- pracownik socjalny, asystent rodziny</p>

4. Limity rodzin zastępczych zawodowych na lata 2015 -2017

Ustawa nakłada na powiaty obowiązek zawarcia w 3-letnim programie rozwoju pieczy zastępczej corocznego limitu rodzin zastępczych. Przepisy prawa regulują szczegółowo kwestie organizacji zawodowych rodzin zastępczych, warunki sprawowania pieczy nad powierzonymi dziećmi są określane w umowie, którą starosta zawiera z rodziną zastępczą zawodową. Umowa ta zawierana jest na okres nie krótszy niż cztery lata. Również z rodziną zastępczą niezawodową posiadającą pozytywną opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz co najmniej 3-letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka, starosta zawiera, na wniosek tej rodziny, umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej. Starosta nie jest zobowiązany do podpisania umowy w przypadku, gdy nie pozwoli mu na to coroczny limit ustanawiania nowych rodzin zastępczych zawodowych w powiecie.

Zadania do realizacji	Rok		
	2015	2016	2017
Zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych	1	1	1

5. Zagrożenia dla realizacji działań ujętych w Programie

1. Niewystarczająca ilość środków finansowych przeznaczonych na rozwój pieczy zastępczej,
2. Niewystarczająca liczba kandydatów na pełnienie funkcji rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka,
3. Brak kandydatów na przyjęcie do rodzinnej pieczy zastępczej dzieci niepełnosprawnych, z zaburzeniami zachowania lub nastolatków,
4. Brak współpracy ze strony naturalnych rodziców w celu powrotu dziecka do rodziny,
5. Utrudnianie przez naturalnych rodziców procesu przysposobienia dziecka,
6. Długotrwałe procesy regulowania sytuacji prawnej dziecka,
7. Trudności we współpracy z innymi instytucjami zaangażowanymi w pomoc dziecku i rodzinie,
8. Brak współpracy usamodzielniających się wychowanków zastępczych form opieki w procesie usamodzielnienia (nierealizowanie indywidualnych programów usamodzielnienia).

6. Źródła finansowania

Działania zawarte w Powiatowym programie rozwoju pieczy zastępczej finansowane będą ze środków własnych powiatu, samorządów miast i gmin Powiatu Krapkowickiego oraz dotacji celowych i środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

7. Realizatorzy programu

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach,
2. Starostwo Powiatowe w Krapkowicach,
3. Sąd,
4. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
5. Służba zdrowia,
6. Placówki oświatowe,
7. Urzędy Miast i Gmin z terenu Powiatu Krapkowickiego.
8. Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu gmin Powiatu Krapkowickiego.

8. Sposób monitorowania Programu

Koordinatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach. Program jest spójny z Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006-2015 i Programem Pomocy Dziecku i Rodzinie stanowiącym integralną część strategii. Monitorowanie Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Krapkowickim na lata 2015–2017 odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy zbieranych informacji nt. realizacji działań ujętych w Programie. Informacje te przedkładane będą Radzie Powiatu i Zarządowi Powiatu w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb i możliwości finansowych powiatu w zakresie rozwoju pieczy zastępczej.